

Spisse problemstilling

Av Marita Kristiansen, Holbergprisens sekretariat

Formål: Vurdere og forbedre forskningsspørsmålene

Tidsbruk: 20-30 minutter
– avhengig av hvor mange spørsmål man vil bruke.

Utstyr: Spørsmål + PC/penn og papir

Forarbeid: Lærer lager problemstillinger på forhånd eller elevene bruker sine egne hvis de har kommet lenger i arbeidet. Hvis man jobber med lærerne sine, gjør det ingenting om flere bruker den samme. Oppgaven kan gjøres både individuelt og i grupper på 2-3. Skriv ut spørsmålene eller legg dem ut digitalt.

Instruks: La elevene bruke spørsmålene for å se om problemstillingen fungerer. Hvis de oppdager noen "problemer" med dem underveis, så endrer de dem fortløpende. Hvis man jobber individuelt, kan det være lurt å la noen andre også svare på b, c, d og e. Disse spørsmålene er ment å skulle dekke mange fagområder. Det er ikke sikkert alle er like relevante for deg.

Eventuell utvidelse av oppgave: Gjennomgå i plenum hva man har oppdaget. Bli enige om hva som kjennetegner en god problemstilling. Denne oppgaven kan gjøres både som innledning til arbeidet og når man har kommet skikkelig i gang.

Spørsmål:

- A. Hva vil du finne svar på?
- B. Passer spørreordene du har brukt til å finne svar på det du ønsker?
- C. Kan noen av ordene i spørsmålet ditt tolkes på flere måter? Her må du prøve å misforstå der det er mulig.
- D. Er det noen av ordene i formuleringen som kan fjernes uten at spørsmålet blir upresist?
- E. Kan du begrense hvem/hva du skal forske på?
- F. Hvordan kan du finne svar på spørsmålet ditt?
- G. Hva slags resultater får du hvis du gjør det på den måten?
- H. Gir metoden svar på nøyaktig det du spurte om i problemstillingen?
- I. Hvem/hva kan gi deg svar på spørsmålet ditt? Intervjuer, tekster, observasjon?
- J. Har du tilgang på disse personene/tekstene/stedene e.l.?
- K. Er spørsmålet ditt åpent, sånn at du vil kunne finne ut noe nytt, eller vil den bekrefte noe du allerede tror?
- L. Hvis du tar utgangspunkt i denne oversikten til Koritzinsky, hva slags spørsmål stiller du?

Spørreord	Spørsmålstype
Hva? / Hvem? / Når? / Hvor?	Beskrivende spørsmål
Hvordan? / Hvorfor? / Hvilke virkninger?	Forstående og forklarende spørsmål
Hva mener vi?	Verdi- og holdningsspørsmål
Hva kan vi gjøre?	Handlingsspørsmål

Problemstillinger:

Er det forskjell i skolematvaner hos elever som går på en skole med kantine sammenlignet med elever fra en skole uten kantine

Hvordan har utvekslingsopphold i utlandet påvirket holdninger, atferd og karrierevalg hos den enkelte elev?

Hvordan er ungdoms nedlastingsvaner, og hvordan er holdningen deres til ulovlig nedlasting?

Hva er det med fotball og supporterkultur som gjør at det appellerer til så mange over hele verden, i Norge, og i Bergen spesielt? Hva skiller Branns supporterkultur fra resten av Norge?

Hva innebærer lykke for ungdommer i Shatila og Stavanger?

Hvordan har omtalen av rusmidler endret seg i litteraturen fra 1880-årene og frem til i dag

- Hvordan ser rusbrukerne på resten av samfunnet?
- Hvordan ser samfunnet på rusbrukerne?
- Blir rusbrukerne fremstilt som en minoritet eller en majoritet i samfunnet?
- Opptrer rusbrukerne som enkeltindivider eller i grupper?

Hva tror ungdom på, og hvorfor tror de

Hvordan er forholdet mellom ungdom og foreldre?

Hva mener folk flest om hvilke rettigheter homofile burde ha, og hvordan har tro og alder noe å si når det gjelder slike meninger?

Hvordan beskriver to unge personer livet med spiseforstyrrelser? Hva tenker de om ulike former for ytre påvirkning?

Hvordan bruker South Park satire og hvordan kan det påvirke samfunnet?

Problemstillinger:

Hva betød fiskerikulturen i Finnmark før, og hvilket ordforråd hadde man i tilknytning til den? Hva betyr denne kulturen nå, og hvilke ord har overlevd?

Er det sammenheng mellom valgresultatene ved stortingsvalget og retorikken til partilederne?

Hvem kjøper hvilket toalettpapir og hvorfor?

Hvordan ble folk som isolerte seg fra samfunnet fremstilt på 1800-tallet i forhold til 2000-tallet?

Hvilke forestillinger har dagens befolkning på nordvarangerkysten om kulturminnenes historiske betydning og funksjon?

Har unge kvinner i Bergen bunad etter tradisjon?

Hva er det nordmenn og samer er uenige om, og hvem skal bestemme over land i Finnmark?

Har lesing av skjønnlitteratur blant gutter i den videregående skolen en innvirkning på skoleprestasjoner?

Hva er ungdommers meninger rundt parapsykologi?

Hvordan bestemmer humøret hvilke typer musikk vi hører på?

Har navn og identitet en sammenheng?

I hvor stort omfang benytter allmennelever på Langhaugen vgs ulovlige hjelpemidler på prøver, og hvilke holdninger har lærere og elever til fenomenet juksing?

Hvilken rolle spiller samarbeid i dataspill?

Er interessen for poker like stor som omgivelsene gir uttrykk for?

Problemstillinger:

Innebærer deterministisk tankegang at det er mulighet for at vi lever i en datasimulasjon? Hva kan dette i så fall ha å si for forholdet mellom determinisme og religion?

Hvilke stoiske trekk finnes i det norske samfunn i dag?

I hvor stor grad setter samfunnet begrensinger for de funksjonshemmede?

Hvordan blir resultatene fra elevundersøkelser brukt i skolen etter at de er gjennomført?

Hva kjennetegner bibliotek som en sosial arena, hvordan utøves sosiale interaksjoner og hvilke sanksjoner utøves ved normbrudd?

Hva er det som kan avgjøre at vi presterer bra på skolen, og får gode karakterer?

Kva er grunnen til at mange unge ofte ikkje er fornøgde med seg sjølv?

Drikker ungdommer mest i byen eller på landsbygdene, og hva kan være mulige årsaker til dette?

Hvilke ettervirkninger får barn som har tilbrakt store deler av oppveksten sin på forskjellige barnevernsinstitusjoner, senere i livet?

Er det slik at den yngre generasjonen forholder seg ubeslutsomt og avventende til avtaler i forhold til eldre generasjoner?

Hvordan er livskvaliteten til kvinner i fengsel?

Hvilke holdninger til skuterkjøring har folk flest i Vadsø, og hvordan bruker de skuteren?

Hvordan hekseprosessene i Norge har utviklet seg mellom 1200- og 1700-tallet.

Kan vi se en politisk tilhørighet i dagens riksdekkende medier?

Problemstillinger:

Hvordan snakker ungdom i Vestby sammenlignet med det gamle Vestby-målet?

Er det vits i å forske på litteratur?